

Обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Ольжича

Науково-методичний відділ

Соціологічні вивчення в бібліотеках

Житомирщини

Вип. 12, ч. 4

Місце бібліотеки в інформаційно-культурному просторі мого міста

/за результатами аналізу фокус-груп/

Житомир

2017

Місце бібліотеки в інформаційно-культурному просторі мого міста
[Текст] : за результатами аналізу фокус-груп / ЖОУНБ ім. О. Ольжича, Наук.-метод. відділ ; [уклад. Г. Г. Козаченко, О. В. Люблянська] ; ред. вип. Г. Й. Врублевська. – Житомир, 2017. – 24 с. – (Соціологічні вивчення в бібліотеках Житомирщини ; вип. 12, ч. 4).

У виданні представлено результати аналізу проведених фокус-груп в ЖОУНБ ім. О. Ольжича та Житомирській обласній бібліотеці для дітей.

© Житомирська обласна універсальна
наукова бібліотека ім. О. Ольжича

Уклад. Г. Г. Козаченко., О. В. Люблянська

Ред. вип. Г. Й. Врублевська

Пропонуємо вашій увазі четверту частину чергового випуску рубрики «Соціологічні вивчення в бібліотеках Житомирщини», присвяченого аналізу досліджень, що були проведені в 10 бібліотеках області і мали на меті вивчити думку представників громади певного населеного пункту стосовно послуг бібліотеки та перспектив її діяльності в галузі освіти, інтелектуального розвитку та культурного дозвілля дорослого населення.

Вивчення думки мешканців дев'яти населених пунктів Житомирщини проходили в рамках обласного проекту «Центр освіти дорослих як платформа розвитку місцевої громади», який реалізується ЖОМГО «Паритет» у партнерстві з ЖОУНБ ім. О. Ольжича і є частиною всеукраїнського проекту «Замінімо мури відчиненими вікнами» за підтримки Інституту з міжнародного співробітництва Німецької асоціації народних університетів (DVV International), Громадської організації «Інформаційно-дослідний центр «Інтеграція та розвиток» та Міністерства закордонних справ Німеччини. До другої частини включено результати аналізу фокус-груп, що проходили у центральних районних бібліотеках Баранівського, Овруцького та Олевського районів Житомирської області.

Першу, другу та третю частини випуску можна знайти на сайті ЖОУНБ ім. О. Ольжича

Частина 1: <http://lib.zt.ua/ua/published/node/160>

Частина 2: <http://lib.zt.ua/ua/published/node/161>

Частина 3: <http://lib.zt.ua/ua/published/node/167>

Звіт про роботу фокус-групи в м. Житомирі

Місце: ЖОУНБ ім.О. Ольжича, Інклюзивний читальний зал

Дата: 19.10.2016

Модераторка: Світлана Прядченко

I. Стислий опис

А. Тема: Місце бібліотеки в інформаційно-культурному просторі мого міста.

Мета: Вивчити думку представників громади стосовно послуг бібліотеки та перспектив її діяльності в галузі освіти дорослого населення.

Б. Учасники :

- чоловіки – 8
- жінки – 4

вік: 16-42 рр.

В. Логістика фокусної групи:

Мирослава, учениця Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Богдан, учень Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Ігор, учень Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Дмитро, учень Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Андрій, учень Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Максим, учень Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Олександр, учень Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Андрій, учень Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Ольга, учениця Житомирського вищого професійного училища-інтернату

Олеся, головний спеціаліст Управління пенсійного фонду України

Ігор, інженер-електронік Житомирського вищого професійного училища будівництва і дизайну

Юлія, зав. сектору «Інклюзивний читальний зал» ЖОУНБ ім. О. Ольжича

II. Загальні питання

- **Чи достатньо можливостей у Вашому населеному пункті для культурного дозвілля та інтелектуального розвитку?**

Відповідаючи на перше запитання, першою фразою було: «Або нас мало інформують, або таких місць дійсно мало». Учасники бесіди відразу окреслили проблему інформування про культурні заходи та події, які відбуваються в м. Житомир. Обговорення питання звужилося до обговорення тих місць, де хлопці та дівчата найчастіше бувають після занять в училищі. І першим місцем був названий місцевий парк ім. Ю. Гагаріна. Там, як сказали учасники, можна «просто гуляти, майже без грошей». Другим місцем була названа бібліотека ім. О. Ольжича, куди можна прийти після занять і поспілкуватися. Дехто висловлювався про те, що для того, щоб про щось цікаве дізнатися, вони просто виходять на вулиці міста і прислуховуються до розмов перехожих. Наступним місцем був названий торгівельно-розважальний комплекс «Глобал». Але обмеженість у фінансах звужує кількість заходів, які можна там відвідати. Пролунала думка про відсутність гарної компанії. Адже наодинці гуляти і відвідувати культурні заходи не цікаво. Також були названі кінотеатри, театр, відвідування концертів, але за умови, якщо вони безкоштовні. Згадали про тренажерну залу, яка є в училищі. Йшлося про можливість відвідувати міський басейн «Авангард». Але акційні пропозиції, як зауважив один з учасників, діють лише у ті години, коли учні навчаються.

- **Чого, на Вашу думку, не вистачає?**

Відповідаючи на це питання, думки учасників розділилися. Дівчата говорили про те, що їм не вистачає цивілізованого парку (при чому під словосполученням «цивілізований парк» малось на увазі «чистий парк»), де були б різноманітні сучасні гойдалки та атракціони. Не вистачає нашим паркам і лавочок, щоб можна було присісти та відпочити, насолоджуючись красою природи; альтанок, де можна було б у приватній обстановці обговорити якісь

питання. Потім згадали, що альтанки все ж таки у Гідропарку є, проте вони не безкоштовні.

А хлопцям не вистачало вуличної музики. Прозвучала пропозиція про «кінотеатр під відкритим небом». Коли Юлія, зав. сектору, нагадала про те, що у рамках нещодавнього заходу «Корольов-Фест» такий кінотеатр був реалізований, дехто з присутніх про це згадав і навіть говорили про те, що дехто і відвідував його. Але на запитання, який саме фільм дивилися, пригадати не змогли. Це можна пояснити наступною фразою: «Я був зайнятий дівчиною, а не фільмом». Дійсно, тема закоханості та стосунків з особами протилежної статі наразі стоїть на першому місці, тому, як результат, спільне проведення дозвілля є досить актуальним.

- **Яким в ідеалі Ви бачите культурний простір Вашого міста/містечка?**

Для наших учасників культурний Житомир в ідеалі – це місто з європейськими традиціями та перспективами. Навіть висловили сподівання, що дуже скоро це відбудеться. Але починати вже потрібно зараз і починати треба з малого. Наприклад, зауважили, що непогано було б, щоб в місті були велостоянки, де можна за невелику плату взяти в оренду велосипед і кататися містом.

Наступна пропозиція стосувалася заходів, в яких брали б участь як люди з обмеженими фізичними можливостями, так і здорові. Це дало б можливість людям з особливими потребами швидше адаптуватися в суспільстві. Коментуючи дану позицію, варто зауважити, що автором даного висловлювання був учасник, який має складну форму ДЦП. Для нього спілкування зі здоровими людьми є необхідним, але, водночас, майже не можливим, так як співрозмовники не завжди включаються в спільний діалог (через важкі порушення мовленнєвого апарату).

Також для порівняння (і не на користь Житомира) згадували День деруна в м. Коростень і День міста в Житомирі. Висловлювали побажання, щоб у Житомирі було більше подібних до коростенських свят заходів. Висловили

пропозицію створити «цікавий день для міста, який об'єднав би заходи і для молоді і для дорослого населення». Знову підіймалося питання про відсутність активної реклами.

- **Які освітні та культурні заходи Вам більше до вподоби?**

На початку учасники назвали лише 3 заходи, які більш за все подобаються:

- відвідування концертів, за умови невеликої вартості квитка або безкоштовні (знову робиться акцент на фінансову неспроможність молоді з інвалідністю)
- відвідування кінотеатрів за таких же умов
- вулична музика (подобаються поодинокі музики на вул. Михайлівській – можна біля кожного зупинитися і послухати).

Але це все відноситься до культурних заходів. З освітніх не було названого жодного, тому модераторкою було запропоновано проаналізувати і висловити свою думку стосовно наступних освітніх форм заходів:

- лекція (більшість відповіла, що якщо тема буде цікава, то підуть. На пропозицію назвати теми, які б були цікаві, прозвучали наступні: музика та музичні течії, їх історія виникнення; з професійної точки зору (кожен учасник здобуває певну професію в училищі): сучасні інформаційні технології, автомобілі. Але багато в чому буде залежати від лектора, від його вміння втримати зацікавленість. Декілька разів учасники наголошували на тому, що якщо тема виявиться нецікавою, то слухати її до кінця і вдавати свою зацікавленість вони не будуть. Вони цінують свій вільний час, тому просто тактовно покинуть лекцію)
- майстер-клас (ця форма виявилася знайомою для наших учасників. Вони пригадали, що дехто брав участь в багатьох майстер-класах, які відбувалися в Інклюзивному читальному залі (майстер-класи з виготовлення ляльок-мотанок, новорічних іграшок, магнітів, прикрас і

т.д.). На запитання модератори, чи хотіли б вони виступити в ролі учителя-наставника, відповіли негативно. Оскільки вони студенти, то звикли навчатися самі. Навчати інших вони поки що не готові)

- дискусійний клуб або літературно-дискусійний клуб (також знайома форма. Учасники із задоволенням пригадали, які фільми вони переглядали протягом року в Інклюзивному читальному залі. Згадали, як обговорювали головний сюжет фільму, характер поведінки головних героїв. Висловили побажання, щоб ці зустрічі відбувалися частіше. На запитання модератора, які фільми більш до вподоби – науково-популярні чи художні, відповіли, що науково-популярні. Хоча далі мова пішла про жанри художніх фільмів. Найцікавішими жанрами виявилися: бойовики, жахи, драми (інформація прозвучала від хлопців), комедії та романтика (дівчата та хлопці). На запитання Юлії, зав. сектору, які подобаються фільми переглядати та обговорювати: ті, що вже дивилися, чи нові фільми. Відповіддю було, що більше подобається переглядати і обговорювати фільми, які бачать вперше)
- брейн-ринг, вікторина чи інші інтелектуальні ігри та конкурси (цей вид інтелектуального дозвілля виявився не зовсім знайомим для учасників. Але після пояснень припустили, що це можливо. Згадувалося, що якби бібліотека провела щось на кшталт гри «Форт Буайяр», то із задоволенням взяли б участь. Також цікавим виявилось і онлайн-опитування різноманітної тематики; гра в шахи, шашки)
- вечір-зустріч з письменником чи презентація книги (спочатку дана форма виявилася нецікавою для учасників групи. Пролунала думка про те, що молодь зараз взагалі мало читає книг. А навіть і ті, хто читає, в більшості використовують не друковану книгу, а електронні видання на різноманітних електронних девайсах. Проте ніхто не зміг згадати назву останньої прочитаної книги. Але хтось пригадав, що перебуває у

книжковому клубі. Після того, як модераторка припустила, що якби бібліотека запросила на вечір-зустріч відомого письменника (напр. Джоан Роулінг), чи були б вони так категорично проти. Дискусія дуже пожвавилась і молодь відповіла: «Не те, що прийдемо, а прилетимо!». Тобто вся справа у популярності письменника. Далі згадали, що в Інклюзивному читальному залі періодично відбуваються вечори інтимної лірики, на які запрошуються також і відомі місцеві музиканти. Зустріч з ними також була цікавою)

- «жива» бібліотека (взагалі невідома форма для учасників. Після пояснень, що це таке, зрозуміли, що подібні заходи відбувалися в Інклюзивному читальному залі та в училищі-інтернаті і деякі учасники групи брали в них участь. Спогади про ці заходи були приємними, тому учасники погодилися в майбутньому брати участь і в подібних заходах теж)
- спортивні заняття/змагання (дуже подобається така форма. Учасники із задоволенням брали б участь у футболі, плаванні (в межах своїх фізичних можливостей). Навіть готові брати участь у спортивних командах і виступати за місто і за бібліотеку теж. Згадали, як брали участь у «Бібліоквесті» (захід, що був організований Інклюзивним читальним залом), туристичних походах. Також пригадали, як в бібліотеці грали у Твістер, шахи, шашки. Говорили про те, щоб обов'язково був фотоапарат на таких заходах, бо дуже добре мати приємні спогади)
- посиденьки/вечорниці тощо (ця форма не нова для учасників фокус-групи, бо в Інклюзивному читальному залі періодично відбуваються заходи такого формату. Студенти пригадали про «Дружні посиденьки», коли за чашкою чаю молодь розмовляє про все, що їх турбує і цікавить. Згадали й «Андріївські вечорниці», коли дівчата випробовували нові гадання; фотоекскурсії містом; свято «Halloween»; благодійні акції і багато іншого. Помріяли про зустріч у форматі «з гітарою під багаттям»).

Висловили декілька пропозицій на майбутнє: частіше збиратися на «Дискусійному відео-клубі» для перегляду кінофільмів; привернути увагу читачів до нової літератури, яка надійшла до бібліотеки (як було сказано: «зацікавити книжкою») та більше проводити майстер-класів, на яких можна щось зробити власними руками і познайомитися з новими цікавими людьми, знайти нових друзів.

- **Який час для проведення заходів буде для вас зручнішим**

Усі учасники групи відповіли, що зручним часом для відвідування заходів буде час після 14.00-15.00. Бо саме в ці години закінчується навчання в училищі, учні встигають пообідати та прийти в бібліотеку. На вихідні дні майже всі роз'їжджаються по домівках, повертаються у неділю. Тому зручним часом для відвідування заходів може бути і неділя після 16.00. На запитання модераторки, чи могли б вони взяти участь у заході, який відбуватиметься у вечірній час, наприклад, 21.00, відповіли, що якщо буде можливість погодити питання про колективне запізнення з керівництвом гуртожитку, тоді можливо «так».

- **Що Ви знаєте про так зване «3 місце»?**

Відповідей не було. Учасникам не знайомий даний термін.

- **Чи може бібліотека стати таким «3 місцем», як Ви вважаєте? Що, на Вашу думку, потрібно зробити, щоб перетворити бібліотеку у справжній інформаційний, культурно-дозвілєвий центр?**

Після пояснень, що розуміється під терміном «3 місце», учасники дуже швидко визначили порядок комфортних для себе місць. Порядок виявився цікавим: 1 – рідний дім, бо там вони народилися, і там проживають їхні батьки; 2 – бібліотека, бо тут цікаво, є з ким поспілкуватися, дізнатися щось нове, взяти участь в якомусь заході, знайти нових друзів; 3 – гуртожиток училища, бо то є місце, в якому вони проживають на даний момент. Приємно, що для користувачів з фізичними обмеженнями бібліотека є другим комфортним місцем для проведення інтелектуально-насиченого дозвілля.

- **Чого не вистачає бібліотеці для втілення Ваших ідей?**

Ідей виявилось багато, як сказали учасники групи, проте конкретних не називали. Один із учасників сказав, що бібліотека дуже потрібна, як джерело інформації, для втілення його технічного проекту. І саме технічної літератури в бібліотеці не вистачає. Дехто висловив цікаву думку стосовно отримання знань, які потім можна застосувати для відкриття власної справи, бізнесу.

- **Що б ви запропонували змінили в самій бібліотеці або у сфері її діяльності. Яких послуг не вистачає в бібліотеці?**

Учасники групи відповіли, що в нашій бібліотеці є багато такого, чого не має в інших місцях, наприклад: відбуваються цікаві заходи, є Інтернет, в бібліотеці затишно і тепло. Проте було б не погано, щоб були зони для вільного відпочинку, в яких можна було б подивитися цікаві передачі, почитати книгу, переглянути свіжу пресу (міські газети, популярні журнали), випити кави; щоб було зручне крісло (безкаркасне), навіть помріяли про масажне крісло (у деяких хлопців є проблеми зі спиною). Зауважили, що в Інклюзивному читальному залі не вистачає зелені, щоб могли відпочити очі. Хтось запропонував посадити кактуси, але дехто був проти цієї рослини (поясненням цього є вади опорно-рухового апарату, коли люди не завжди можуть контролювати довільні рухи свого тіла і, як наслідок, травмуватися).

- **Яких послуг не вистачає в бібліотеці? Від яких послуг, на Вашу думку, краще відмовитись?**

Відповіддю на це запитання стала наступна фраза: «В бібліотеці немає таких послуг, від яких вона має відмовлятися. Кожна людина знайде собі заняття до душі».

- **Якої тематики в бібліотечних заходах Вам не вистачає?**

Чіткої відповіді з запропонованою конкретною тематикою не було. Але прозвучала фраза, що не вистачає саме сучасних заходів. Також учасники хотіли

б відвідувати презентації нових книжок і не тільки в Інклюзивному читальному залі, але й в інших відділах бібліотеки.

- **Чи готові Ви стати волонтером бібліотеки задля втілення Ваших ідей, пропозицій тощо в життя? Що ви готові зробити для цього?**

Майже всі учасники не проти бути волонтерами бібліотеки, якщо це бібліотеці буде потрібно. Але в ролі учасників.

III. Висновки та пропозиції

Даний захід у форматі «живого спілкування читач-бібліотекар» нашою бібліотекою проводиться вперше. Звичайно були раніше спроби за допомогою анонімного анкетування дослідити попит користувачів на бібліотечні послуги. Але, на нашу думку, «паперове дослідження» завжди буде програвати «живому спілкуванню». Адже «паперове анкетування» обмежене певними питаннями, в ньому відсутня можливість розвинути думку і в багатьох випадках такі анкети люди заповнюють поспіхом, особливо не замислюючись, так би мовити, «аби відчепилися». А «живе спілкування» дозволяє розширити коло питань, поглибити їх, «примусити» людину задуматися і, можливо, проговорити якусь проблему вголос. Досвід виявився для нас новим і цікавим. Ми зрозуміли, чого чекає від нас молоде покоління; чого чекає від нас молоде покоління з особливими потребами (адже учасниками фокус-групи була молодь з обмеженими фізичними можливостями).

І зрозуміли, що рухаємося в правильному напрямку. Молодь вже давно не чекає від бібліотеки просто «видачі книжок». По-перше, вони приходять до бібліотеки, як до центру дозвілля. Більшість учасників групи висловили свою думку, що відносяться до бібліотеки, як до місця відпочинку, де їм комфортно, де вони відчують себе захищеними (не дарма після певних пояснень про так зване «3 місце» учасники на 2 місце поставили саме бібліотеку). Для них бібліотека – це місце, де можна не тільки отримати інформацію, але й знайти нових друзів; це зона комфортного спілкування.

По-друге, для молоді бібліотека була і залишається інформаційним центром, де можна отримати інформацію як через друковані джерела, так і за допомогою мережі Інтернет. І виявилось, що попри всі сподівання, які молодь покладає на Інтернет («там можна знайти все»), не завжди це повне й остаточне джерело пошуку інформації. Так, один з учасників групи має хобі технічного напрямку. І інформації з мережі Інтернет йому не вистачає і він покладає надію на технічну літературу, яка є в бібліотеці. Тобто, якщо на перший погляд здалося, що бібліотека втрачає свої позиції, то це не так.

Багато звучало нарікань, що дуже мало інформаційної кампанії. Молодь не завжди знає, що відбувається в бібліотеці. Бібліотечний сайт вони не відвідують. Про всю інформацію вони дізнаються з соціальних мереж (а бібліотека не завжди встигає там розміщувати анонси заходів) та через спілкування один з одним. І це стосується не тільки бібліотек, але й міста взагалі. Що цікавого в місті для молоді? На жаль, окрім «Є ПАРК, ДЕ МОЖНА ПОГУЛЯТИ БЕЗКОШТОВНО» інших відповідей не було. «А МОЖЛИВО ЩОСЬ І Є, АЛЕ МИ ПРО ЦЕ НЕ ЗНАЄМО», – виправдовувались. Шкода, що місто так погано опікується рекламною кампанією.

Неодноразово серед учасників звучало побажання «більше саме СУЧАСНИХ заходів»; «хочемо зустрічатися з новими цікавими людьми»; «хочемо навчитися робити щось своїми руками» і навіть «хочемо знати про книжкові новинки». Прислухаючись до цих побажань, можна рекомендувати провести захід у стилі «хенд-мейд», наприклад, майстер-клас з миловаріння. Це чудова нагода зробити щось власними руками, відволіктися від власних проблем, отримати від цього задоволення, знайти нових друзів, а й, можливо, ще в майбутньому заробити грошей, поспілкуватися з професіоналом у цій справі.

Багато звучало прохань зробити частішими зустрічі у «Дискусійному відеоклубі». Розуміючи, що молодим людям даної категорії не вистачає спілкування, також можна пропонувати і таку форму, але дещо змінити її. Якщо

раніше саме бібліотекар пропонував фільм соціальної тематики для перегляду з подальшим обговорення проблем, то зараз пропозиції мають вносити учасники цього клубу.

IV. Загальні спостереження

- **Загальні теми та тенденції у відповідях**

Майже у всіх відповідях наскрізною темою звучало, що всі учасники заходу в бібліотеку йдуть за спілкуванням, за новими друзями, за цікавим та сучасним дозвіллям. Яке б питання не підіймалося, його обговорення закінчувалося висловлюваннями і побажаннями на кшталт: «нам тут цікаво», «хочемо більш сучасних заходів»; «було б цікаво поспілкуватися з новими людьми» і т.д. Не всі питання викликали жваве обговорення. Наприклад, питання «Чи знаєте ви про так зване «3 місце?» виявилось складним. Не було й конкретних та чітких відповідей на питання: «Якої тематики в бібліотечних заходах Вам не вистачає?». У багатьох із запропонованих нами формах роботи молодь з інвалідністю брала участь, тому ми можемо припустити, що саме з цієї причини вони і не змогли цей список розширити або запропонувати щось зовсім нове.

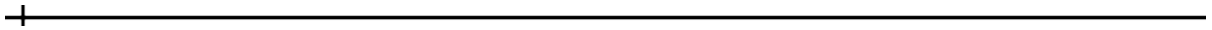
- **Групова динаміка**

Активними в дискусії були не всі. І попри намагання включити в дискусію неактивних учасників, не з усіма це вдалося. Не можна сказати, що ці учасники були пасивними зовсім, вони підтримували своїх друзів, погоджувалися з їх пропозиціями, але власних думок не висловлювали. Активні учасники іноді висловлювали і філософський підхід до певних проблем, були навіть моменти конструктивної суперечки. Висновок цікавий: діти вміють висловити свою думку, вміють її відстояти і, якщо потрібно, - навести життєвий приклад.

- **Тон дискусії**

На початку заходу спостерігалась деяка настороженість, мабуть, причиною було те, що молодь чекала, що їм зараз будуть нав'язувати якісь

готові рішення або якимось чином впливати на їх думку, формуючи потрібні результати для бібліотеки. Проте тривало це не довго. Дуже швидко учасники зрозуміли, що зібралися ми для того, щоб дійсно вислухати їх думку, почути справжні враження від тієї роботи, яку ми робимо і запропонувати їм щось нове, те, чого саме вони хочуть. Отож, захід пройшов у позитивній, невимушеній обстановці, у всіх був гарний настрій, діти висловлювали свої думки, мріяли. Вони відчували, що до їх думок прислухаються і вони можуть вплинути на подальший розвиток бібліотеки. Наприкінці заходу висловили побажання частіше збиратися саме в такому форматі, прозвучало багато побажань на адресу бібліотеки.

Звіт про роботу фокус-групи в м. Житомирі

Місце проведення: Житомирська обласна бібліотека для дітей

Дата: 28 вересня, 2016 р.

Модераторка: Олена Люблянська

I. Стислий опис

А. Тема: Місце бібліотеки в інформаційно-культурному просторі мого міста

Мета: Вивчити думку представників громади стосовно послуг бібліотеки та перспектив її діяльності в галузі освіти дорослого населення.

Б. Учасники :

- чоловіки – 3
- жінки – 11

вік: від 17 років (студенти), люди зрілого віку (35-50) та пенсіонери.

В. Логістика фокусної групи:

Сергій, редактор сайту «Репортер», журналіст

Дмитро, художник

Світлана, бібліотекар наукової бібліотеки ЖНАЕУ

Костянтин, пенсіонер

Ольга, громадський діяч, бізнес-тренер

Марина, пенсіонерка

Тетяна, завідувачка відділу обласної бібліотеки для дітей

Марія, голова міжнародного поетичного братства Юрія Гудзя, журналіст, поетеса, керівник літературного гуртка 25 ліцею.

Тетяна, студентка коледжу культури і мистецтв ім. І.Огієнка

Марина, студентка коледжу культури і мистецтв ім. І.Огієнка

Юлія, студентка коледжу культури і мистецтв ім. І.Огієнка

Таїсія, студентка коледжу культури і мистецтв ім. І.Огієнка

Софія, студентка коледжу культури і мистецтв ім. І.Огієнка

Катерина, студентка коледжу культури і мистецтв ім. І.Огієнка

II. Загальні питання

- **Чи достатньо можливостей у Житомирі для культурного дозвілля та інтелектуального розвитку дорослої людини?**

Учасники бесіди висловлювалися, що можливостей достатньо. По-перше, це технологічні можливості Інтернету, де можна знайти інформацію з будь-якого питання. Підкреслювалася думка, що визначальну роль має сама людина та її зацікавленість у самоосвіті і культурному розвитку. Завязалася невелика дискусія щодо матеріальної забезпеченості мешканців, як перешкоди до культурного розвитку. Під час обговорення виникло питання: якщо все так добре із культурною ситуацією в місті, то чому більшість людей не ходять в заклади культури та не відвідують їхні заходи. Деякі учасники сперечалися з таким припущенням, тому виникло питання, який останній культурно-освітній захід відвідав кожний з учасників. Найбільше згадувалися заходи до Дня міста (7 разів) та фестиваль Голова-галоша (2 рази). Також були названі виставка Дмитра Ракова (учасника фокус-групи та партнера бібліотеки) та захід, присвячений Богдану Ступці у дитячій бібліотеці (студентами коледжу культури).

В ході розмови учасниками було порушене питання інформування громади про заходи, що відбуваються. Серед джерел інформації про культурне життя міста називався сайт ЖитомирІнфо, соціальні мережі та особистісне спілкування. /В подальшому дане питання було винесено на розгляд під час проведення наступних фокус-групових досліджень/.

- **Які освітні і культурні заходи вам особисто більше до вподоби? Що вам здається привабливим?**

Учасниками самостійно були названі:

– спортивні заходи (як участь у змаганнях, так і видовище)

- художні виставки (але обов'язковою умовою називалося, що це має бути або виставка відомого художника (бажано, всеукраїнського масштабу), або презентація, що передбачає участь аудиторії в майстер-класі, якесь «шоу»)
- майстер-класи (як окремі, так і в рамках презентації виставок)
- будь-які заходи, що передбачають участь глядачів у якійсь дії, співучасть у творенні продукту чи обговоренні, в тому числі тренінги.

Також обговорювалася привабливість деяких форм заходів, запропонованих модераторкою (дискусія, вікторина чи інтелектуальні ігри, мовний клуб чи курси, публічна лекція, читання вголос, жива бібліотека). Загалом, запропоновані форми не викликали великої зацікавленості аудиторії. Дехто висловлювався, що згадані мовні курси будуть цікаві студентам; що лекція буде цікавою тоді, коли її веде відома особистість; жива бібліотека, як захід з подолання стереотипних уявлень про маргіналізовані верстви населення був названий нецікавим, цікавим було визнано заходи з успішними людьми; читання вголос назвали цікавим, якщо читати буде актор, краще відомий.

- **Який час для проведення заходів буде для вас зручнішим?**

Більша частина учасників фокус-групи є партнерами обласної бібліотеки для дітей та самі виступають в ролі організаторів заходів та акцій. Тому це питання виявилось досить складним для обговорення – спочатку люди говорили з позиції організаторів: коли їм зручно проводити заходи, висловлювали власні уявлення про цільові групи та називали перешкоди, що заважають дорослим людям відвідувати заходи навіть у вільний час. В дискусії постало питання мотивації людини для участі в заході – чи піде людина кудись після роботи. Відповідь виявилась простою: ніяка мотивація не дозволить людині відвідати захід у робочий час. Серед зручного для заходів часу називалися: після 17-ї, після 18-ї, 19 години, вихідні дні.

- **Чи знаєте ви про так зване «3 місце»?**

Учасники дискусії не знали такого поняття, після пояснення наводили приклади місцевих кав'ярень, у яких збираються і спілкуються різні люди: «Это мини-группы по интересам. Молодежь тусуется в одних кафешках, взрослые тусуются в других кафешках на Михайловской».

- **Чи може бібліотека стати таким «3 місцем», як Ви вважаєте? Що, на Вашу думку, потрібно зробити, щоб перетворити бібліотеку у справжній інформаційний, культурно-дозвілєвий центр? Що є в бібліотеці для цього? Що б Ви запропонували змінити в самій бібліотеці або у сфері її діяльності?**

Серед того, що вже є в бібліотеці, називалася гарна атмосфера та «позитивна енергетика». Слід зазначити, що учасники дискусії в різній мірі знайомі з діяльністю та послугами обласної бібліотеки для дітей. Тому деякі відповіді стосувалися саме цієї бібліотеки, деякі – бібліотек взагалі.

Що можна додати і що є необхідним для комфорту в бібліотеці (в порядку згадування):

- пеленальний столик
- «дитячий куточок» для дітей від 5 років, де можна залишити на якийсь час дитину, щоб «відпочити від чада»
- можливість випити кави та поїсти
- зручна вбиральня для відвідувачів
- доступ до Інтернету
- вільний Wi-Fi
- рекомендації бібліотекарів щодо літератури на сайті бібліотеки
- естетичний вигляд приміщення, як приклад – модна нині стилізація
- комфортна температура в приміщенні.

Під час обговорення працівники бібліотеки зазначали, що деякі з цих умов чи послуг вже є у бібліотеці

- **Наскільки заходи бібліотеки відповідають Вашим очікуванням?**

На запитання відповіла лише одна учасниця: «Я 27 років ходжу на заходи, то мене дуже приваблюють, інакше б я стільки не витримала. Бо це живе спілкування, живе слово...».

- **Якої тематики в бібліотечних заходах Вам не вистачає чи якихось послуг не вистачає?**

Були висловлювання, що це складне питання. Назвали лише консультацію психолога з виховання дітей. Одна з учасниць, громадська діячка та організаторка заходів, сказала: «что касается меня, то если мне чего-то не хватает, то я это дело организываю». Один з учасників висловив побажання, щоб у бібліотеці було більше періодики в електронному варіанті.

- **Чи готові Ви особисто взяти участь у культурному житті міста? Якою ви бачите свою роль (учасник, організатор, майстер, викладач...)**

Переважна більшість учасників висловила згоду на участь в бібліотечних заходах у різноманітних ролях – від учасників до організаторів – та зазначили, що вже є такими: «Був, є і буду». Учасники також висловили побажання бібліотекам і далі працювати у співпраці з громадськими організаціями та іншими установами, бо це розширює тематичний спектр заходів і організаційні можливості.

III. Висновки та пропозиції

Слід зазначити, що під час обговорення неодноразово виникали зауваження бібліотекарів, що форми і методи роботи, пропонувані учасниками як нові, вже є в практиці роботи бібліотеки. Логічним є висновок, що бібліотека недостатньо інформує користувачів про свої послуги і заходи.

Питання комунікації та інформування неодноразово підіймалося як проблемне – як зі сторони організаторів, так і зі сторони цільової аудиторії. Загалом, серед популярних джерел інформування називався міський сайт ЖитомирІнфо та особисті повідомлення і запрошення знайомих (окремо питання не підіймалося, тому висновки не є остаточними). Міське телебачення при цьому було назване як непопулярний засіб інформування:

«Його не дивляться». Сайти і блоги бібліотек, соціальні мережі називалися як джерело розповсюдження інформації, але мало хто з учасників сприймає їх як джерело отримання інформації про культурне життя міста. Питання, мабуть, у популярності бібліотечних сайтів і пабліків, кількості переглядачів та інтегрованості в соцмережі.

Неодноразово згадувалося, що великі можливості для саморозвитку надає Інтернет, але від користувача залежить, що він там знайде – освітній контент чи «сміття». Вважаю, бібліотекарям слід більше досліджувати інтернет-мережу, щоб стати досвідченими порадниками та навігаторами у віртуальних ресурсах.

У освітніх та культурних заходах користувачів найбільше приваблюють наступні чинники:

- можливість щось зробити власноруч (майстер-класи)
- можливість висловити власну думку (дискусійні заходи із зацікавленою аудиторією)
- відома особистість.

Необхідною умовою проведення заходів для дорослих є зручний час – після роботи або у вихідні дні. Серед чинників, що можуть зробити приміщення бібліотеки більш привабливим, слід назвати:

- комфортна температура в приміщенні
- зручна вбиральня для відвідувачів
- можливість випити кави та поїсти
- доступ до Інтернету
- вільний Wi-Fi
- естетичний вигляд приміщення
- створення умов для батьків із дітьми (пеленальний столик та «дитячий куточок», де можна залишити дитину під наглядом).

Найболючішим залишається питання комунікації бібліотеки і громади. Жодна з запропонованих бібліотекою інновацій (чи то в послугах, чи в заходах, чи у графіку роботи) не дасть позитивного результату, якщо громада не буде поінформована про неї. Бібліотекам слід шукати нових шляхів поширення інформації, активніше використовувати різні канали комунікації, як масові, так і особисті.

IV. Загальні спостереження

- **Загальні теми та тенденції у відповідях**

Під час дискусії в учасників звучало багато відсилань на інших людей, намагання висловитися про потреби якоїсь соціальної групи – «робочого класу», студентів або пенсіонерів. Деяким учасникам було важко переключитись з позиції організатора на позицію споживача культурно-освітніх заходів.

- **Групова динаміка**

Незважаючи на деякі власні упередження та намагання поговорити «про інших», учасникам вдалося висвітлити певні власні культурно-освітні потреби і озвучити перешкоди на шляху до задоволення цих потреб.

- **Тон дискусії**

Під час заходу атмосфера була невимушеною, дедалі більш розкутішою, люди жартували, сміялися, доповнювали одне одного у висловлюваннях. Після закінчення дискусії більшість учасників висловила бажання подальшої співпраці.